

Campus Obert

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
Busquets

Antoni Vives
Reus

Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

TEMA

Petites grans històries

Ens alegra una vegada la producció cultural respecte de Formentera. Les històries personals, les històries locals i les biografies han de ser objecte de divulgació. Les obres de Pere Galiana Veiret compleixen amb aquestes premisses, totes fetes amb una professionalitat encomiable.

Reviure el passat de Formentera

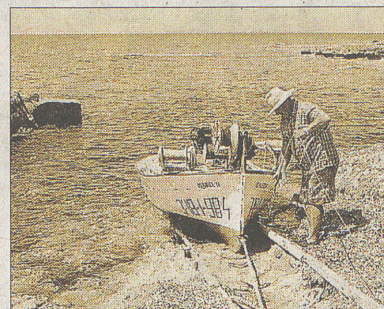
♦ Tomeu Canyelles Canyelles *

L'investigador històric Pere Galiana Veiret (Palma, 1942) confirma el seu bon estat de forma amb la publicació d'un nou treball. Si el passat 2013 signava "Es Cabo Loco, el glosador del Coll d'en Rabassa. Biografia i obra" i "El Club Nàutic Cala Gamba en imatges", enguany torna amb una nova obra, titulada

"Formentera: La vida en el passat" (Lleonard Muntaner Editor, 2014). Amb ella, l'autor, antic funcionari de l'Ajuntament de Palma, realitza un notable exercici de microhistòria –o, dit d'una altra forma, l'estudi històric del passat en una petita escala temporal i geogràfica– que ens transporta, essencialment, a la Formentera dels anys quaranta, cinquanta i seixanta.

La figura de Francisca Mayans Mayans (El Pilar, 1929), així com alguns escenaris tan significatius com

Pere Galiana Veiret

Formentera
La vida en el passat

LLEONARD MUNTANER EDITOR

Can Pep Xomeu o l'emblemàtic Far de la Mola, acaben esdevenint els fils conductors d'un llibre caracteritzat per la seva àmplia varietat: les seves pàgines ens reviu els antics sistemes d'aprovisionament, els mitjans de subsistència o les comunicacions amb la veïna Eivissa, però també els efectes de les tem-

pestes, la dura i abnegada vida dels farers o els importantíssims impactes culturals provocats per l'arribada del turisme en els anys seixanta. No s'eludeixen altres episodis més dramàtics, com puguin ser les calamitats de la Guerra Civil, el tristament famós camp de concentració de La Savina o les mesures defensives adoptades durant la II Guerra Mundial; anys de magror que contrasten amb la imatge paradisiàca que té, a dia d'avui, la menor de les Pitiüses.

Contrabandistes, pescadors, farrers, hippies, ceramistes... Tots s'entremesclen a una Formentera en plena transformació, tal i com ho reflecteix el seu mengívol apartat gràfic: fotografies –d'ahir i d'avui– que ens permet redescobrir interessants aspectes d'una illa pròpera i, a la vegada, desconeguda per molts d'habitants d'aquest arxipèlag.

* Doctor en Història Contemporània, Màster en Comunicació (UIB)

TEMA

La Casa del Poble de Palma

La història del moviment obrer serà l'objecte d'estudi específic en unes jornades que commemoraran els 90 anys de la inauguració de la Casa del Poble de Palma, en les quals intervindran historiadors especialistes en la matèria.

I Jornades sobre Història del Moviment Obrer a Mallorca

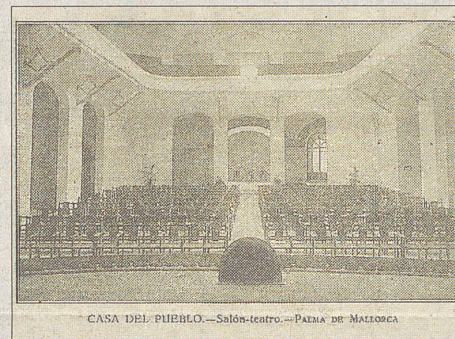
♦ Elisabeth Ripoll Gil *

La Casa del Poble de Palma hauria complert noranta anys aquest 2014, i per commemorar-ho els propers dies 21 i 22 de novembre tindran lloc les I Jornades d'Història del moviment obrer a Mallorca.

Era l'any 1906 quan la Federació Socialista de Palma sol·licità a l'Ajuntament permís per crear una

llar per a les societats de resistència, però els hi fou denegat. Les iniciatives posteriors de finançament fracassaren i Joan March «Verga» acabà sufragant l'edificació, inaugurada el 1924. La nova Casa del Poble funcionà com a institució de caire social, cultural i recreatiu: comptava amb un patronat, una cooperativa, una escola, una biblioteca i un teatre, i era el punt de trobada de diverses organitzacions i societats obreres de resistència com la

CASA DEL PUEBLO.—Salón-teatro.—PALMA DE MALLORCA

Base Múltiple de Socors Mutus.

Quan va començar la Guerra Civil la Casa del Poble fou ocupada per Falange i durant més de trenta anys fou el Centre Sindical de Formació Professional Verge de Lluc. Obra de l'arquitecte Guillem Forteza Pinya, l'edifici –considerat un referent del patrimoni palmesà– fou enderrocat el 1974 a instàncies de l'Organització Sindical de Balears.

La primera sessió començarà di-vendres a les 17 h. a la Sala d'actes

de la UGT (Font i Monteros 8), amb la conferència inaugural de Pere Gabriel. El dissabte les conferències tindran lloc a partir de les 9.30 h. a la Sala Gropa de CCOO (Francesc de Borja Moll, 3). Durant dos dies es tractaran aspectes com: els personatges relacionats amb la Casa del Poble, Llorenç Bisbal i Joan March, el paper en favor de l'educació i la cultura, o la història

del moviment obrer durant el final de II República i la guerra civil. L'activitat ha estat coordinada per CCOO, UGT, l'Associació Memòria de Mallorca, l'Ateneu Pere Masca-ró, la Fundació Emili Darder i la Fundació de Investigaciones Marxistas, amb el suport del Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts de la UIB.

* Doctorada en Història i becària FPU de la UIB

TEMA

Recta final de les activitats culturals

Dimarts dia 25 i dia 9 de desembre, s'analitzaran des del present els plantejaments turístics, polítics, i periodístics de Miquel dels Sants Oliver, al cicle d'activitats que es du a terme amb motiu del 150è aniversari del seu naixement

Miquel dels Sants Oliver, un visionari del nostre turisme

♦ Antoni Vives Reus *

L'anàlisi que aquests darrers mesos del 2014 sen fa des de la UIB i d'altres entitats culturals de la figura del campanater Miquel dels Sants Oliver suposa, encara si cap més, posar en valor una de les biografies més rellevants de la Mallorca contemporània. Les seves idees, inquietuds i sobretot la manera

tant avançada que tenia de pensar aquest home de finals del segle XIX és un punt que no podem passar alt. Fou un visionari, el que avui en dia diríem un gurú, ja que molts dels seus plantejaments es compliren, consolidaren, esdevenint punts de referència al llarg del temps.

Tanmateix, Oliver seria un personatge que tocava diferents aspectes com el periodisme, la política, la narrativa i també el turisme. És per ventura aquest darrer ele-

ment un dels menys coneguts. Quan des del diari La Almudaina el 1890 va publicar tot un conjunt d'articles amb el títol *Desde la terraza (Páginas Veraniegas)*, posant de relleu tots els avantatges i possibilitats que suposaria per a l'illa la promoció del turisme, ben segur que no s'hagués imaginat el que això representa a dia d'avui.

Entre les conseqüències, que d'aquests escrits sen derivaren, n'hi ha dues que ben segur no po-

dem passar per alt.

La primera seria la necessitat de crear un establiment hotel·ler per poder acollir la rebuda dels futurs visitants. Aquesta iniciativa es convertiria en realitat quan el Grand Hôtel de Palma va obrir les seves portes el 1903. La segona també arribaria aquell 1903 quan el felanitxer i aleshores secretari de la Cambra de Comerç de Barcelona, Bartomeu Amengual Andreu publicà l'opuscle *La industria de los forasteros*, escrits que beuen de moltes de les idees d'Oliver, i que, a la vegada, plantegen la necessitat de crear una institució dedicada a promoure el turisme insular, fet que arribaria dos anys més tard, el 1905, amb la creació del Forment del Turisme de Mallorca.

* Doctor en Història per la Universitat de les Illes Balears